

Lekcja nr 8, część 2

KURS NIEMIECKIEGO DLA OPIEKUNÓW - POZIOM PODSTAWOWY

Essen – czyli co chętnie jedzą Niemcy

DIALOG 1

• Wir haben in diesem Jahr einen warmen, sonnigen Sommer. Meine Blumen wachsen schnell.

[Wija haben in dizem Jar ajnen warmen, zonigen Zoma. Majne Blumen waksen sznel.]

Mamy tego roku ciepłe, słoneczne lato. Moje kwiaty szybko rosną.

• Ja, Sie haben Recht. Alle Blumen und Pflanzen sind sehr schön.

[Ja, Zi haben Rešt. Ale Blumen und Pflancen zind zea szyn.]

Tak, ma Pani rację. Wszystkie kwiaty i rośliny są bardzo ładne.

• Ah ja, ich liebe Sommer. Die Vögel singen, die Sonne scheint und alles ist bunt. Ich habe mehr Kraft und kann spazieren gehen. Winter dagegen hasse ich.

[Ach ja, is libe Zoma. Di Fygel zingen, di Zone szajnt und ales yst bunt. Is habe mea Kraft und kan szpaciren gejen. Winta dagejgen hase is.]

Ach tak, kocham lato. Ptaki śpiewają, słońce świeci i wszystko jest kolorowe. Mam więcej siły i mogę chodzić na spacer. Zimy natomiast nienawidzę.

• Ich mag auch Sommer und Frühling.

[Is mag ałch Zoma und Fryling.]

Ja też lubię lato i wiosnę.

DIALOG 2

• Frau Neumann, es ist heute warm. Sind Sie durstig? Möchten Sie ein Glas Mineralwasser trinken?

[Frał Nojman, es yst hojte warm. Zind Zi durstiś? Myšten Zi ajn Glas Mineralwasa trinknen?]

Pani Neumann, dzisiaj jest ciepło. Jest Pani spragniona? Chciałaby Pani wypić szklankę wody mineralnej?

• Ja, ich habe Durst, aber ich will kein Mineralwasser trinken. Bringen Sie mir bitte besser ein Glas Orangensaft.

[Ja, is habe Durst, aba is wil kajn Mineralwasa trinknen. Bringen Zi mija byte besa ajn Glas Oranzenzaft.]

Tak, jestem spragniona, ale nie chcę pić wody mineralnej. Proszę przynieść mi szklankę soku pomarańczowego.

DIALOG 3

• Frau Neumann, es ist schon 11 Uhr. Vielleicht koche ich heute einen Schweinebraten mit Kartoffeln und Karotten zu Mittag?

[Frań Nojman, es yst szon elf Uła. Filajst koche is hojte ajnen Szwajnebraten mit Kartoffeln und Karoten cu Mytag?]

Pani Neumann, jest już 11. Może ugotuję dzisiaj pieczeń wieprzową z ziemniakami i marchewką na obiad?

• Das ist keine so gute Idee. Es ist zu heiß. Heutiges Mittagessen soll leicht verdaulich sein.

[Das ist keine zo gute Idee. Es yst cu hajs. Hojtiges Mitagesen zol lajst ferdałiś zajn.]

To nie jest za dobry pomysł. Jest za gorąco. Dzisiejszy obiad powinien być lekkostrawny.

• Entschuldigung, aber was bedeutet „leicht verdaulich“?

[Entszuldigung, aba was bedojtet „lajst ferdałiś“?]

Przepraszam, ale co znaczy „leicht verdaulich“?

• Nicht so fett.

[Niśt zo fet.]

Nie taki tłusty.

• Ich verstehe jetzt, dann was möchten Sie eigentlich heute zu Mittag essen?

[Is ferszteje ject, dan was myšten Zi ajentlich hojte cu Mytag esen?]

Teraz rozumiem, w takim razie, co Pani właściwie chciałaby zjeść na obiad?

DIALOG 4

• Vielleicht bereiten wir heute einen griechischen Salat zu?

[Filajst berajten wija hojte ajnen grisiszen Zalat cu?]

Może przygotujemy dzisiaj sałatkę grecką?

• Gute Idee! Also wir brauchen Tomaten, Gurken, Paprika, Zwiebel, schwarze Oliven, Fetakäse und Gewürze.

[Gute Idee! Alzo wija brałchen Tomaten, Gurken, Paprika, Cfibel, szfarce Oliwen, Fetakejze und Gewyrce.]

Dobry pomysł! A więc będziemy potrzebować pomidorów, ogórków, cebuli, czarnych oliwek, sera feta oraz przypraw.

• Gehen wir in die Küche und prüfen, ob es im Kühlschrank alle nötige Produkte gibt.

[Gejen wija in di Kysie und pryfen, ob es im Kylszrank ale nytige Produkte gibt.]

Chodźmy do kuchni i sprawdźmy, czy wszystkie potrzebne produkty są w lodówce.

DIALOG 5

- Frau Neumann, setzen Sie sich an den Tisch. Ich hole Gemüse aus dem Kühlschrank heraus und wasche es unter fließendem Wasser.

[Frau Neumann, zecen Zi zis an den Tysz. Is hole Gemyze als dem Kylschränk heraß und wasze es unta flisendem Wasa.]

Pani Neumann, proszę sobie usiąść przy stole. Przyniosę warzywa z lodówki i umyję je pod bieżącą wodą.

DIALOG 6

- Frau Dukat, ich kann Ihnen helfen. Geben Sie mir bitte das Schneidebrett und das Messer. Wir können zusammen Gurken und Zwiebel in dünnen Scheiben schneiden. Was brauchen wir noch?

[Frau Dukat, is kan Inen helfen. Gejben Zi mija byte das Sznajdebret und das Mesa. Wija kynen cuzamen Gurken und Cfibel in dynen Szajben sznajden. Was brałchen wija noch?]

Pani Dukat, mogę Pani pomóc. Proszę podać mi deskę do krojenia i nóż. Razem możemy pokroić ogórki i cebulę na cienkie plasterki. Czego jeszcze potrzebujemy?

- Tomaten und Paprika. Dieses Gemüse müssen wir in größeren Stücken schneiden.

[Tomaten und Paprika. Dizes Gemyze mysen wija in gryseren Szytyken sznajden.]

Pomidory i paprykę. Te warzywa musimy pokroić w większe kawałki.

- Ja, das stimmt, wo ist die Salatschüssel?

[Ja, das sztymt, wo yst di Zalatszysel?]

Tak, zgadza się, gdzie jest miska na sałatkę?

- Ah ja, sie ist im Küchenschrank, ich bringe sie sofort.

[Ach ja, zi yst im Kysienszränk, is bringe zi zofort.]

Ach tak, jest w szafce kuchennej, już ją przyniosę.

DIALOG 7

- Frau Neumann, jetzt mische ich Tomaten, Gurken, Paprika und Zwiebel und salze alles. Gemüse müssen wir 10 Minuten stehen lassen.

[Frau Neumann, ject misze is Tomaten, Gurken, Paprika und Cfibel und zalce ales. Gemyze mysen wija cejn Minuten sztejen lasen.]

Pani Neumann, teraz pomieszam pomidory, ogórki, paprykę oraz cebulę i posolę wszystko. Warzywa trzeba odstawić na 10 minut.

- Genau, später geben wir schwarze Oliven und Fetakäse dazu.

[Genał, szpejta gejben wija szfarce Oliwen und Fetakejze dacu.]

Dokładnie, później dodamy czarne oliwki i ser feta.

- Frau Neumann, Salat würzen wir mit Pfeffer und Oregano. Am Ende gießen wir alles noch mit Olivenöl.

[Fraß Nojman, Zalat wyrzen wija mit Pfefa und Oregano. Am Ende gisen wija ales noch mit Oliwen-yl.]

Pani Neumann, sałatkę przyprawimy pieprzem i oregano. Na koniec polejemy wszystko oliwą z oliwek.

DIALOG 8

- Frau Neumann, der Salat ist schon fertig. Essen wir ihn vielleicht auf der Terrasse. Das Wetter ist heute ausgezeichnet.

[Fraß Nojman, der Zalat yst szon fertyś. Esen wija in filajst ałf der Teras. Das Weta yst hojte ałsgcejśnet.]

Pani Neumann, sałatka jest już gotowa. Zjedźmy ją może na tarasie. Pogoda jest dzisiaj wyśmienita.

- Wunderbar! Frau Dukat, ich hätte noch gerne ein Glas Mineralwasser ohne Kohlensäure.

[Wundabaa! Frau Dukat, is hete noch gerne ajn Glas Mineralwasa one Kolenzojre.]

Wspaniale! Pani Dukat, poproszę jeszcze o szklankę niegazowanej wody mineralnej.

- In Ordnung, ich decke den Tisch und bringe gleich den Salat und Getränke.

[In Ordnung, is deke den Tisz und bringe glajś den Zalat und Getrenke.]

W porządku, nakryję stół i przyniosę za chwilę sałatkę i napoje.

Czy wiesz, że?

Popularne potrawy w Niemczech

Najbardziej charakterystycznym elementem niemieckiej kuchni są prawdopodobnie różnego rodzaju chleby i kielbasy. Wręcz trudno uwierzyć, ale w Niemczech istnieje ponad 3000 odmian chleba! W przeciwieństwie do Polaków, Niemcy nie gustują w białym chlebie. Najpopularniejszy u naszych zachodnich sąsiadów jest tzw. Landbrot, czyli chleb, który zostaje wypieczony z mąki razowej oraz żytniej i jest koloru szarego. Z ciemnych chlebów na niemieckich stołach znajdziemy pełnoziarnisty chleb – Volkornbrot oraz razowy chleb Pumpernickel.

Kielbasa niejednokrotnie jest postrzegana jako coś więcej, niż tylko dodatek do pozostałych składników dania, bywa głównym elementem danej potrawy. Najbardziej znana jest biała kielbasa doprawiona słodką musztardą, czyli Weißwurst. Bratwurst to z kolei kielbasa smażona bądź pieczona, podawana razem z ziemniakami oraz kiszoną kapustą. Typowa dla niemieckiej kuchni jest również Currywurst, czyli kielbasa grillowana doprawiona przyprawą curry, serwowana z sosem pomidorowym. W Niemczech znajdziemy również kielbasę surową (Rohwurst), parzoną (Brühwurst) oraz gotowaną (Kochwurst). Występują również kielbasy Cervelatwurst przypominające wyglądem salami, w wersji do smarowania zjemy Leberwurst (pasztetowa). Blutwurst to natomiast kaszanka. Słynne kielbasy pochodzą głównie z Turynii, tzw. *Thüringer Würste* oraz Norymbergi *Nürnberger Würste* i Monachium *Weißwürste*.

Podobnie jak i u nas, w niemieckich domach również królują ziemniaki, które pojawiają się w różnych formach: pieczone Bratkartoffeln, gotowane Salzkartoffeln, oraz tłuczone Kartoffelbrei. Typowa dla niemieckiej kuchni jest również sałatka z ziemniaków Kartoffelsalat, połączona z cebulą, ogórkami konserwowymi, boczkiem oraz doprawiona octem i oliwą. Ziemniaki nie są jednak jedynym dodatkiem do niemieckich potraw. Zastąpić je mogą Spätzle, czyli nic innego jak makaron, oraz Knödel/Klöße czyli kluski. Wyrabia się je z mąki, ziemniaków oraz białego pieczywa. Niemcy przepadają również za szparagami – Spargel, dziczyzną oraz za potrawami przyrządzonymi z ryb słodkowodnych. Będąc w Niemczech z pewnością spotkamy się również z sycącymi i pożywnymi daniami jednogarnkowymi – Eintopf.

Do typowych wypieków w Niemczech należą wywodzące się z Norymbergi okrągłe lukrowane pierniczki Lebkuchen, strudle z nadzieniem jabłkowym Apfelstrudel oraz ciasto owocowe z Drezna, znane jako Stollen. Z napojów najpopularniejsza w Niemczech jest kawa, którą serwuje się w każdym domu po południu.

Dla dociekliwych językowo

CZASOWNIKI MODALNE

W języku niemieckim istnieje 6 czasowników modalnych. Są to popularne i używane na co dzień czasowniki, które wykorzystasz do przekazywania m.in. tego, co umiesz, lubisz czy możesz robić. Czasowniki modalne to:

- **wollen** (chcieć)

Ich will keine Milch trinken. [Iś wil kajne Milś trinken.] - Nie chcę pić mleka.

Was willst du heute zum Abendbrot essen? [Was wilst du hojte cum Abendbrot esen?] – Co chcesz dziś zjeść na kolację?

- **müssen** (musieć)

Du musst die Tabletten vor dem Essen einnehmen. [Du must di Tabletten for dem Esen ajnnejmen] – Musisz zażyć tabletki przed jedzeniem.

Sie muss am Nachmittag zum Zahnarzt gehen. [Zi mus am Nachmytag cum Canarct gejen.] – Ona musi iść po południu do dentysty.

- **können** (móc, potrafić coś zrobić)

Er kann nicht schwimmen. [Er kan niśt szwymen.] – On nie umie pływać.

Können Sie mir ein Glas Mineralwasser bringen? [Kynen Zi mija ajn Glas Mineralwasa bringen?] – Czy może mi Pani przynieść szklankę wody mineralnej?

- **dürfen** (móc, w sensie mieć na coś pozwolenie; coś komuś wolno zrobić)

Dürfen Sie fette Speisen essen? [Dyrfen Zi fete Szpajzen esen?] – Czy może Pan (=wolno Panu) jeść tłuste potrawy?

Er darf keine Zigaretten rauchen. [Er darf kajne Cigaretten rałchen.] – On nie może (=nie wolno mu) palić papierosów.

- **sollen** (mieć powinność)

Du sollst Diät halten. [Du zolst Diet halten.] – Powinnienesz trzymać dietę.

Frau Ritter soll die Tabletten gegen Bluthochdruck täglich einnehmen. [Frał Ryta zol di Tabletten gegen Bluthochdruck tegliś ajnnejmen.] – Pani Ritter powinna brać codziennie tabletki na ciśnienie.

- **mögen** (lubić)

Często występującą formą tego słowa jest **möchten**, które możemy przetłumaczyć jako „życzyć sobie” i wyraża właśnie życzenia czy prośby

Ich mag Tiere. [Iś mag Tire.] – Lubię zwierzęta

Mögt ihr klassische Musik? [Mygt ija klasysze Muzik?] – Lubicie muzykę klasyczną?

Wir möchten heute ins Theater gehen. [Wija myšten hojte ins Teata gejen.] – Chcielibyśmy iść dzisiaj do teatru.

Möchtet ihr eine Tasse Kaffee mit Zimt trinken? [Myštet ija ajne Tase Kafe mit Cymt trinken?] – Czy chcielibyście się napić filiżanki kawy z cynamonem?

Zdania z czasownikami modalnymi budujemy wedle ustalonego, prostego schematu. Przyjrzyj się poniższemu przykładowi:

Zu Mittag möchte ich heute einen Entenbraten mit Karotten essen. (*Na obiad chciałabym zjeść dzisiaj pieczoną kaczkę z marchewkami.*)

Jak widzisz, czasownik modalny „**möchten**” znajduje się na drugim miejscu w zdaniu, natomiast czasownik, który informuje o właściwej czynności („**essen**”) w postaci bezokolicznika zamyka nam zdanie, jest na samym końcu.

W języku polskim mówimy podobnie: chcę jeść, lubię pisać, muszę iść (odmieniamy czasownik modalny, nie odmieniamy za to już drugiego czasownika).

Odmiana czasowników modalnych jest nieco nieregularna, ale mimo to prosta.

Czasowniki w liczbie mnogiej odmieniają się identycznie jak każde inne czasowniki, czyli jedynie przy 2. osobie l.mn., zmienia się końcówka na **-t** (*ihr müsst*).

Różnice dostrzeżemy w odmianie w liczbie pojedynczej, ponieważ tu czasownik nie odmienia się regularnie – nie otrzymuje standardowych końcówek osobowych. Musimy nauczyć się odpowiednich form na pamięć.

Ułatwieniem jest fakt, że jeśli nauczymy się formy w 1. osobie l. poj., to tym samym znamy już formę w 3. osobie l.poj., ponieważ są one identyczne (*ich mag, er mag*). 2. os. l. poj. budujemy poprzez dodanie końcówki osobowej **-st**. (*du magst*).

Jedynym regularnie odmienianym czasownikiem w tej grupie jest **möchten**.

wollen (chcieć)

ich **will**
du **willst**
er/sie/erst **will**
wir **wollen**
ihr **wollt**
sie/Sie **wollen**

müssen (musieć)

ich **muss**
du **musst**
er/sie/es **muss**
wir **müssen**

ihr **müsst**
sie/Sie **müssen**

können (móc, potrafić)

ich **kann**
du **kannst**
er/sie/es **kann**
wir **können**
ihr **könnt**
sie/Sie **können**

dürfen (mieć pozwolenie)

ich **darf**
du **darfst**
er/sie/es **darf**
wir **dürfen**
ihr **dürft**
sie/Sie **dürfen**

sollen (mieć powinność)

ich **soll**
du **sollst**
er/sie/es **soll**
wir **sollen**
ihr **sollt**
sie/Sie **sollen**

mögen (lubić)

ich **mag**
du **magst**
er/sie/es **mag**
wir **mögen**
ihr **mögt**
sie/Sie **mögen**

möchten (życzyć sobie)

ich **möchte**
du **möchtest**
er/sie/es **möchtet**
wir **möchten**
ihr **möchtet**
sie/Sie **möchten**

WSZYSTKIE LEKCJE Z OPIEKUNKĄ TERESĄ ZNAJDZIESZ NA:

www.aterima-med.pl/niemiecki-dla-pocztakujacych